

CYD-BWYLLGOR CORFFORAETHOL CANOLBARTH CYMRU

4ydd Gorffennaf 2022

ADRODDIAD Y SWYDDOG MONITRO

Teitl yr Adroddiad: Mabwysiadu Cyfansoddiad ar gyfer Cyd-bwyllgor Corfforaethol Canolbarth Cymru

Pwrpas yr Adroddiad	Mabwysiadu Cyfansoddiad Cyd-Bwyllgor Corfforaethol Canolbarth Cymru
Y Penderfyniad a Geisir: Argymhellir bod yr Aelodau'n: <ul style="list-style-type: none">Mabwysiadu'r Cyfansoddiad ar gyfer Cyd-bwyllgor Corfforaethol Canolbarth Cymru fel y nodir yn Atodiad 1 yr adroddiadDirprwyo'r pŵer i'r Swyddog Monitro wneud mân newidiadau golygyddol os bydd angen) i'r Cyfansoddiad i'w gyhoeddi ar wefan y Cyd-bwyllgor Corfforaethol.Ei gwneud yn ofynnol i'r Cyfansoddiad a gymeradwywyd o dan argymhelliad 1 gael ei gyfieithu i'r Gymraeg a'i gyhoeddi ar wefan y Cyd-bwyllgor Corfforaethol cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol.Gohirio'r gwaith o greu'r Is-bwyllgor Llesiant Economaidd (Bargen Twf Canolbarth Cymru) tan gyfarfod o'r Cyd-bwyllgor Corfforaethol Canolbarth Cymru yn y dyfodol er mwyn galluogi Trysorlys EM i roi Gorchymyn ar waith i ganiatáu i bedwar Cyd-bwyllgor Corfforaethol Cymru gael eu derbyn i gynllun ad-daliad TAW Adran 33.	
Awdur yr Adroddiad	Clive Pinney
Swyddog Cyllid	Stephen Johnson (Swyddog Adran 151)
Swyddog Cyfreithiol	Clive Pinney (Swyddog Monitro)

Cefndir:

- Creodd Deddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 ("Deddf LGE") y fframwaith ar gyfer mecanwaith cyson i gydweithredu rhanbarthol rhwng awdurdodau lleol drwy Gyd-bwyllgorau Corfforaethol.. Mae'r Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau yn darparu ar gyfer sefydlu Cyd-bwyllgorau Corfforaethol Canolbarth Cymru drwy Reoliadau ac yn ei gyfarfod cyntaf ar 25^{ain} Ionawr 2022/23, sefydlwyd y Cyd-bwyllgor Corfforaethol, cymeradwywyd cyllideb ar gyfer 2022/23 a

chymeradwywyd Rheolau Sefydlog y byddai Cyfansoddiad ffurfiol yn cymryd eu lle maes o law.

- Pwrpas yr adroddiad hwn yw i'r Cyd-bwyllgor Corfforaethol ystyried i'w gymeradwyo Gyfansoddiad drafft wedi'i ddrafftio gan y Swyddog Monitro mewn ymgynghoriad â Swyddogion Monitro Cyngor Sir Ceredigion ac Awdurdod Parc Cenedlaethol Bannau Brycheiniog.
- Ystyried argymhelliad y dylid gohirio'r gwaith o greu'r Is-bwyllgor Llesiant Economaidd (Bargen Twf Canolbarth Cymru) tan gyfarfod o'r Cyd-bwyllgor Corfforaethol yn y dyfodol er mwyn galluogi Trysorlys EM i roi Gorchymyn ar waith i ganiatáu i bedwar Cyd-bwyllgor Corfforaethol Cymru gael eu derbyn i gynllun ad-dalu TAW Adran 33.

Y Cyfansoddiad Drafft

- Mae'r Cyfansoddiad drafft yn seiliedig ar Gyfansoddiad Model Newydd diwygiedig ar gyfer Awdurdodau Lleol Cymru a ddarparwyd gan Gyfreithwyr Browne Jacobson ym mis Rhagfyr 2021 ar gost CLILC sydd wedi'i ddiwygio fel y bo'n briodol i'w wneud yn addas ar gyfer Cyd-bwyllgor Corfforaethol Canolbarth Cymru.
- Bydd y Cyfansoddiad (os bydd yn cael ei gymeradwyo a'i fabwysiadu gan y Cyd-bwyllgor Corfforaethol) yn cael ei fonitro a'i adolygu'n gyson gan Swyddogion a bydd diwygiadau i'r Cyfansoddiad yn cael eu cyflwyno'n ôl i'r Cyd-bwyllgor Corfforaethol i'w hystyried a/neu eu cymeradwyo yn ôl yr angen.
- Yn ei hanfod, mae'r Cyfansoddiad yn nodi strwythur cyffredinol y Cyd-bwyllgor Corfforaethol a'i is-bwyllgorau amrywiol fel y gellir gwneud penderfyniadau allweddol.
- Pwrpas y Cyfansoddiad yw:

- darparu fframwaith ar gyfer llywodraethu da;
- galluogi penderfyniadau i gael eu gwneud yn effeithlon ac effeithiol;
- creu dull pwerus ac effeithiol o ddwyn penderfynwyr i gyfrif cyhoeddus;
- sicrhau na fydd neb yn adolygu nac yn craffu ar benderfyniad roeddent yn ymwneud yn uniongyrchol ag ef;
- sicrhau bod y rhai hynny sy'n gyfrifol am wneud penderfyniadau yn hawdd i bobl leol eu hadnabod a'u bod yn esbonio'r rhesymau dros benderfyniadau; a
- darparu dull o wella darpariaeth gwasanaeth i'r gymuned.
- Ynglwm yn **Atodiad 1** mae cyfansoddiad arfaethedig y Cyd-bwyllgor Corfforaethol i aelodau ei ystyried a'i fabwysiadu ac mae'n cynnwys adrannau sy'n ymdrin â'r canlynol:

Adran	Teitl
01	Rhagymadrodd
02	Dehongliad Diffiniad Pwrpas
03	Cael Gwybodaeth a Chymryd Rhan
04	Rheolau Gweithdrefn CJC
05	Is-Bwyllgorau
06	Swyddogion
07	Cynllun Dirprwyo
08	Rheolau Gweithdrefn Mynediad at Wybodaeth
09	Cod Ymddygiad
10	Cyllid, Cyllideb a Chaffael
11	Contractau a materion cyfreithiol
12	Rheolau Gweithdrefn Contractau
13	Indemniadau i Aelodau a Swyddogion

- Nid yw'r Cyfansoddiad Drafft wedi'i gyfieithu i'r Gymraeg eto, ond unwaith y bydd wedi'i gymeradwyo a'i fabwysiadu, bydd yn cael ei gyfieithu cyn gynted ag y bo'n rhesymol ymarferol a'i gyhoeddi ar wefan y Cyd-bwyllgor Corfforaethol.

Oedi cyn gweithredu'r gwaith o greu'r Is-bwyllgor Llesiant Economaidd (Bargen Twf Canolbarth Cymru)

10.1 Dylid ei gwneud yn ymwybodol bod pob Cyd-bwyllgor Corfforaethol yng Nghymru a Llywodraeth Cymru'n bryderus nad yw pob Cyd-bwyllgor Corfforaethol ar hyn o bryd yn gallu adennill y TAW a dynnir ar weithgareddau nad ydynt yn ymwneud â busnes, fel y mae pob Awdurdod Lleol arall. Mae LIC a'r Cynghorau wedi bod yn lobïo Trysorlys EM bod gan Gyd-bwyllgorau Corfforaethol yr un hawl â chyrff cyhoeddus eraill ac mae Trysorlys EM wedi cyhoeddi'n ddiweddar y byddant yn gwneud Gorchymyn i ganiatáu i bedwar Cyd-bwyllgor Corfforaethol Cymru gael eu derbyn i gynllun ad-dalu TAW Adran 33. Fodd bynnag, mae'n annhebygol y bydd y Gorchymyn mewn grym cyn yr hydref ac mae'r Trysorlys wedi'i gwneud yn glir na ellir cymhwyso'r Gorchymyn yn ôl-weithredol cyn y dyddiad y gwnaethpwyd y Gorchymyn.

10.2 Oherwydd yr anfantais o ran TAW i'r Cynghorau a'r Cyd-bwyllgor Corfforaethol pe bai'r Is-bwyllgor Llesiant Economaidd (Bargen Twf Canolbarth Cymru) yn cymryd rôl Bwrdd Tyfu Canolbarth Cymru, argymhellir y dylid gohirio'r gwaith o greu'r Is-bwyllgor Llesiant Economaidd (Bargen Twf Canolbarth Cymru) tan gyfarfod o'r Cyd-bwyllgor Corfforaethol yn y dyfodol er mwyn galluogi Trysorlys EM i roi Gorchymyn ar waith i ganiatáu i bedwar Cydbwyllgor Corfforaethol Cymru gael eu derbyn i gynllun ad-dalu TAW Adran 33 .

Effeithiau Ariannol:

11. Bydd effeithiau ariannol mabwysiadu'r Cyfansoddiad hwn a dogfennau cysylltiedig yn cael eu hymgorffori yng nghyllideb flynyddol Cyd-bwyllgor Corfforaethol Canolbarth Cymru

Asesiad Effaith Integredig:

12. Mae'r Cyd-bwyllgor Corfforaethol yn ddarostyngedig i'r Ddeddf Cydraddoldeb (Dyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus a'r ddyletswydd economaidd-gymdeithasol), Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 a Mesur y Gymraeg (Cymru), ac mae'n rhaid iddo wrth arfer eu swyddogaethau, roi sylw dyledus i'r angen i:

- Ddileu gwahaniaethu anghyfreithlon, aflonyddu ac erledigaeth ac ymddygiad arall a waherddir gan y Deddfau.
- Hyrwyddo cyfle cyfartal rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd warchoddedig a'r rhai nad ydynt.
- Meithrin perthynas dda rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd warchoddedig a'r rhai nad ydynt.
- Sicrhau canlyniadau gwell i'r bobl hynny sydd o dan anfantais economaidd-gymdeithasol
- Ystyried cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg
- Peidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.
- Sicrhau bod anghenion y presennol yn cael eu bodloni heb beryglu gallu cenedlaethau'r dyfodol i fodloni eu hanghenion eu hunain.

13. Mae Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 yn ei gwneud yn ofynnol i gyrrff cyhoeddus yng Nghymru gyflawni datblygu cynaliadwy. Mae datblygu cynaliadwy yn golygu'r broses o wella llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol Cymru drwy gymryd camau, yn unol â'r egwyddor datblygu cynaliadwy, gyda'r nod o gyflawni'r 'nodau llesiant'.
14. Nid oes angen Asesiad Effaith Integredig ar gyfer yr adroddiad hwn gan fod deddfwriaeth yn sail i sefydlu'r Cyd-bwyllgor Corfforaethol a bod yr adroddiad hwn i sefydlu trefniadau llywodraethu yn unol â deddfwriaeth. Bydd yn cael ei adolygu'n barhaus gydag unrhyw adroddiadau yn y dyfodol yn ystyried a fydd angen ystyried effeithiau.

Effeithiau ar y Gweithlu:

15. Nid oes unrhyw effeithiau ar y gweithlu yn gysylltiedig â'r adroddiad hwn.

Effeithiau Cyfreithiol:

16. Mae Rhan 5 o'r Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau yn darparu ar gyfer sefydlu, drwy reoliadau, Gyd-bwyllgorau Corfforaethol a bydd cydymffurfiaid â hyn a rhwymedigaethau deddfwriaethol eraill wrth sefydlu Cyd-bwyllgorau Corfforaethol. Yn benodol, daeth Rheoliadau Cyd-bwyllgor Corfforaethol Canolbarth Cymru i rym ar 1^{af} Ebrill 2021 gan nodi fframwaith cychwynnol, er enghraifft, y dylid sefydlu'r Cyd-bwyllgor Corfforaethol a'r amserlenni ar gyfer cyflawni swyddogaethau penodol. Fodd bynnag, mae Llywodraeth Cymru ar hyn o bryd yn drafftio cyfres o Reoliadau pellach ac yn ymgynghori arnynt. Mae Llywodraeth Cymru wedi cwblhau ei hymgyngoriad ar Reoliadau Cydbwyllgorau Corfforaethol (Cyffredinol) (Rhif 2) (Cymru) 2021. Mae Llywodraeth Cymru hefyd ar hyn o bryd yn ymgynghori ar ganllawiau statudol drafft. Bydd trydydd cam y Rheoliadau yn rhoi deddfwriaeth bellach ar waith ar gyfer gweithredu'r Cyd-bwyllgorau Corfforaethol a'u swyddogaethau, y mae Llywodraeth Cymru yn ymgynghori arnynt ar hyn o bryd. Bydd pedwerydd cam yn rhoi unrhyw ddarpariaethau sy'n weddill ar waith y gallai fod eu hangen ar Gyd-bwyllgor Corfforaethol.

Effeithiau Rheoli Risg:

17. Mae methu â chyfansoddi'r Cyd-bwyllgor Corfforaethol yn golygu na fydd y Cyd-bwyllgorau Corfforaethol yn gallu gwneud unrhyw benderfyniadau, gan gynnwys gosod cyllideb ar gyfer blwyddyn ariannol 2022/2023 ac yn unol â hynny byddai'n torri'r gofynion cyfreithiol a osodwyd o dan Ddeddf Llywodraeth Leol ac Etholiadau (Cymru) 2021 (yn amlygu pob cyngor cyfansoddol ac awdurdod parc cenedlaethol i herio) ynghyd â'r risgiau i enw da yn sgil diffyg cydymffurfio o'r fath.

Ymgynghori:

18. Nid oes angen ymgynghori ynghylch yr adroddiad hwn.

Rhesymau dros y Penderfyniad Arfaethedig:

19. I sicrhau bod trefniadau llywodraethu priodol yn eu lle i'r Cyd-bwyllgor Corfforaethol wneud penderfyniadau ac y ceir cydymffurfio â'r gofynion deddfwriaethol sy'n berthnasol i'r Cyd-bwyllgor Corfforaethol.

Gweithredu'r Penderfyniad:

20. Cynigir gweithredu'r penderfyniad hwn ar unwaith

Atodiadau:

21. Atodiad 1 - Cyfansoddiad Drafft ar gyfer Cyd-bwyllgor Corfforaethol Canolbarth Cymru